

Petra Kruijt

Twijfels over België

Zomer & Kauning

1

Uiterst tevreden zat ik in de tram van Scheveningen naar station Den Haag na mijn interview met Johnny Depp. Het interview was een groot succes, want ik:

- frummelde niet aan mijn loshangende pluk haar
- stelde serieus goede vragen
- stamelde niet en stotterde niet
- wist het stukje maanzaad tussen zijn tanden te negeren
- had een goede balans tussen knikken en doorvragen
- signaleerde zijn grapjes en lachte erom
- rondde het interview netjes binnen het afgesproken halfuur af
- gaf Johnny ten slotte een nauwelijks klamme bedankhand, waarna hij me op mijn wang kuste.

Het was moeilijk te geloven, zelfs vlak nadat het plaatsvond. Maar we hadden echt tegenover elkaar gezeten in een rustig achterafkamertje van het Kurhaus, het hotel waar hij verbleef – iets wat overigens maar weinig mensen wisten. Ik, helemaal alleen met Johnny Depp. (Hoewel er aan de andere kant van de deur een dame stond die alles nauwlettend in de gaten hield. Volgens mij stond ze zelfs af en toe met haar oor tegen de deur te luisteren.) Het allerbelangrijkste, wist ik al ver van tevoren, was dat ik mezelf tenminste niet compleet belachelijk maakte – dat

lukte mij namelijk nog weleens. Maar vandaag niet. Ik was de beste journalist van Nederland. Misschien zelfs van de wereld. Als je niet hakkelt, stamelt, zweet of in tranen van geluk uitbarst wanneer je Johnny Depp interviewt, kun je alles aan. Ik voelde me de koning te rijk en te goed voor deze wereld.

Helaas waren er ook dingen waarop ik geen invloed had. De trein terug naar Amsterdam bijvoorbeeld, die uitgerekend nu uitviel vanwege een seinstoring. Maar mij kregen ze er niet onder. Ik reisde gewoon via Utrecht. Had ik mooi wat extra tijd om uit het raam te staren en te mijmeren over mijn ontmoeting met Johnny Depp.

Ik keek om me heen naar de andere mensen op het perron. Ik wist haast zeker dat ik de enige was die een vol halfuur met Johnny Depp had gebabbeld. Bijna had ik met ze te doen omdat ik zo'n waanzinnig interessante baan had en zij niet. Bijna. Want ik had er hard genoeg voor gewerkt, dus het was ook logisch en eerlijk dat ik het krediet kreeg.

De trein rolde het station binnen. Ik ging tegenover zomaar iemand zitten en vertelde haar waar ik net vandaan kwam. Ik kon het niet laten; ik moest het even aan iemand kwijt, ongeacht wie. Dat was ook publiciteit voor *Mariquita*. Kon nooit kwaad, hoewel zij niet tot onze doelgroep behoorde. Een interview met Johnny Depp was toch zeker voor iedereen interessant.

Zij tegenover me leek maar matig onder de indruk. Misschien vond ze me een opschepper. Maar het maakte niet uit. Mijn interview was een mooie gespreksaanleiding en ik had vermaak nodig, want ik was vergeten de AKO op station Den Haag leeg te kopen. Stom ook. Ik was er in gedachten straal voorbijgelopen. En die gedachten gingen voor de verandering eens niet over concurrerende tijdschriften.

Meestal rangschikte ik bij het uitzoeken van tijdschriften gelijk de aanwezige exemplaren van *Mariquita* zodat ze een prominente positie kregen. Ik zette ze voor de andere titels en verspreidde ze door het damesbladenschap. Waar je ook keek, je zag *Mariquita*. Uit onderzoek (ben even vergeten welk) blijkt dat tijdschriftenkopers in een kiosk voor de makkelijkste weg gaan: het blad dat het meest in het zicht staat, verkoopt het best. De

plank onder aan het tijdschriftenschap is een hotspot omdat daar de hele cover te zien is, maar de absolute topplek is een stapeltje naast de kassa. Je koopt een pakje sigaretten en een Twix en hup, je neemt ook dat tijdschrift even mee.

Tijdschriftenverkoop is een psychologisch spel. Ik speelde het graag mee, al was het me nog niet vaak gelukt om een stapeltje naast de kassa te creëren. Tenminste niet zonder dat de verkoper het opmerkte en me sommeerde de bladen als de wiedeweerga terug in het schap te zetten.

Ik was het gesprek met de oudere vrouw beu. De trein reed station Gouda binnen. Ik pakte mijn spullen bij elkaar alsof ik eruit moest en stapte over naar een andere coupé. Uit het raam kijken en nagenieten van mijn prestatie was ook prima. Ik hoefde niet zo nodig op te scheppen bij wildvreemden, want dankzij dit interview zou straks toch iedereen in het wereldje mijn naam kennen. *Interview: Stella Vonk*, zou erbij staan, vlak onder de kop van het artikel en vlak naast het hoofd van Johnny Depp. Ik zou telefoontjes krijgen van hoofdredacteuren die me smeeften naar hun blad over te stappen en mijn mailbox zou volstromen met complimenten van collega's – die het liefst in mijn schoenen zouden staan. Eindelijk zou ik erkend worden als de topjournalist die ik al jaren was.

Voor ik het wist, kwam ik al fantaserend aan in Amsterdam. Zelfs de overstap op Utrecht-Centraal had ik in mijn dromerige bui vlekkeloos gemaakt. Ik stapte in de tram en reisde drie haltes mee, tot ik vlak bij de redactie uitstapte. Die bevond zich in een verzamel pand met allerlei bladen die onder dezelfde uitgeverij vielen. Het was een imposant gebouw, maar het stond aan de verkeerde kant van de stad. Voorheen hadden alle redacties verspreid over panden in de binnenstad gezeten. Ik was toen nog geen medewerker – het schijnt heel sfeervol te zijn geweest.

'Hoe was je interview?' vroeg Nora zodra ik de redactieruimte binnenliep.

'Heel boeiend. Ik had ook niet anders verwacht met zo'n fascinerende man. En ik kon hem echt van alles vragen, afgezien van de verboden vragen uiteraard,' lachte ik. Elke beroemdheid had zo zijn *no-go areas*. Dat moest je als journalist respecteren,

anders kwam de pr-dame de kamer binnen en stuurde je stante pede de deur uit. ‘Hij vond het volgens mij ook leuk om met me te praten.’

‘Dus het wordt een topinterview?’ vroeg Nora met grote ogen.

‘Ik denk het wel. Maar goed, hij moet het ook nog accorderen.’ Het was algemeen bekend dat de types rondom celebrity’s moeilijk deden over elke komma, dus ik moest het secuur uitwerken. Bij interviewkandidaten van een iets minder kaliber speelde ik weleens met de uitspraken. Meestal in hun voordeel: ik poetste de boel wat op en voegde er een paar vleugjes aan toe – pit, humor, dat soort dingen. Dat kon nu onder geen voorwaarde. Gelukkig had Johnny genoeg interessante dingen gezegd om er een mooi stuk van te maken zonder citaten uit hun verband te trekken. En ik had speciaal voor deze gelegenheid een voice-recorder meegenomen, dus ik had de opname waarmee ik kon bewijzen dat hij alles gezegd had wat ik opschreef. Ik mocht dit niet verpesten. Niet nu, op het moment dat mijn journalistieke carrière op het punt stond een vlucht te nemen.

Ik was net lekker aan het tikken toen mijn chef, Hilde, naast mijn bureau verscheen. Vanuit mijn ooghoek zag ik hoe ze afwachtte tot ik stopte om haar aan het woord te laten. Ik maakte de zin af en keek op van mijn werk, maar juist op dat moment riep de hoofdredacteur Hilde bij zich. Mijn chef verontschuldigde zich en ik stortte me weer op het interview, dat al mijn aandacht opslokte. Het was uitstekend materiaal. Dit ging scoren, ik voelde het.

Een halfuur later kreeg ik een e-mail van Hilde. De pop-up rechtsonder in mijn scherm, met de onderwerpregel van de mail waarin stond dat het over mijn contract ging, prikkelde me om erop te klikken. ‘Kun je als je straks klaar bent naar mijn kantoor komen? Ik wil het over je contract hebben. Groet, Hilde.’

Oké, een interview met Johnny Depp uitwerken was natuurlijk heel belangrijk. Maar mijn eigen contract... Op dit bericht wachtte ik al weken. Over twee maanden liep het jaarcontract waaronder ik werkte af. Een nieuw tijdelijk contract mocht ik volgens de wet niet meer krijgen. Dus we gingen onderhandelen over een vast contract. Met nieuwe afspraken, over een beter

salaris en doorgroeimogelijkheden bijvoorbeeld.

Ik kon me niet meer concentreren op het interview. Het document met de notities tot dusver sloeg ik op in mijn persoonlijke map én op de gedeelde schijf, en voor de zekerheid mailde ik het ook nog even naar mijn privéadres. Ik stond op, rekte me uit en liep met een zelfverzekerde glimlach naar Hilde's kantoor. 'Binnen,' zei ze na twee korte klopjes op de deur van mijn kant.

'Hoi,' zei ik, en voelde de zenuwen opkomen. 'Ik zag je e-mail. Over mijn contract.'

'Klopt, klopt. Je bent er snel bij. Neem plaats.'

Iets in haar toon klopte niet. Zij klonk ook zenuwachtig, en een tikkeltje afstandelijk. Dat was nergens voor nodig. We waren op de redactie goede bekenden van elkaar, sommige redacteuren waren zelfs met elkaar bevriend. Niemand zei ooit dingen als 'neem plaats', tenzij het was tegen een hooggeplaatste bezoeker. Ik was lichtelijk van mijn stuk gebracht, maar deed wat Hilde zei. Vanuit mijn stoel keek ik haar afwachtend aan. Het is slecht nieuws, spookte door mijn hoofd. Heeft ze er minder geld uit geslept dan ze voor me in gedachten had? Of is er helemaal geen nieuw contract voor me? Nee, nee – dat was onmogelijk. Ik kreeg altijd complimenten over mijn stukken, ideeën en motivatie. Een misvormde lach ontsnapte uit mijn samengeperste lippen.

'Ik ben bang dat het niet zo grappig is, Stella.'

'Daar ben ik dus ook bang voor!' Ik raapte al mijn moed bij elkaar en zei, stoerder dan ik me voelde: 'Nou, voor de draad ermee.'

Maar ik was bang. Bang voor de hamer, bang voor de klap, bang voor de vernietiging van al mijn plannen, waaronder de verhuisplannen die ik al een jaar had en uit wilde voeren zodra ik een vast contract kreeg en daarmee een hypotheek kon aanvragen voor een appartementje aan het IJ, zodat ik eindelijk de achterstandsbuurt kon verlaten waar ik sinds mijn komst naar Amsterdam woonde.

Hilde keek me vertwijfeld aan. 'Ik vind het zo erg.'

'Wat vind je zo erg? Kom op, kwel me niet zo.'

'De uitgever heeft besloten dat je contract niet verlengd wordt.'

Er is op dit moment simpelweg geen financiële ruimte voor. Het risico is te groot om iemand bij *Mariquita* een vast contract aan te bieden. En een tijdelijk contract, zoals je weet, mag niet meer. Het spijt me, Stella. En dat meen ik oprecht.'

Verdwaasd staaarde ik naar een turkse tortel die een nestje maakte in de richel voor Hildes raam. Ik keek mijn chef nog steeds niet aan toen ik vroeg: 'Ben ik mijn baan dan kwijt?'

'Eh... Ja. Daar komt het helaas wel op neer. Je moet weten dat iedereen hier het vreselijk vindt. Niemand gunt je dit. Je bent een fijne collega, een harde werker, een creatieve geest, een moderne vrouw, een grappig mens... Nou ja, je snapt de strekking – jij bent alles wat een tijdschriftredacteur moet zijn.'

'En toch moet ik weg.'

'Dat is het wereldje. Keihard.'

'Zeg dat wel,' dacht ik hardop. Ik wist best dat de meeste redacteuren met een tijdelijk contract eruit vlogen zodra er wettelijk sprake was van een vaste aanstelling. Ik was niet blind, dat had ik om me heen al ontelbare keren zien gebeuren. De uitgeverij kon het risico niet nemen nu de verkoopcijfers van de meeste bladen daalden. Dat begreep ik allemaal best. Maar dat ze de beste, de meest veelbelovende redacteur lieten gaan, ging er bij mij niet in.

'Ik mag je wel een freelancecontract aanbieden,' zei Hilde voorzichtig. 'Binnenkort willen we beginnen met een nieuwe columnserie en daar zoeken we nog een journalist voor. We denken aan een persoonlijke column met een groene insteek, want dat scoort tegenwoordig als een tiet. Ik las laatst in de NRC over een hippe commune in België, waar een steeds grotere groep Nederlanders naartoe gaat. Ze hebben het helemaal gehad met de consumptie maatschappij.' Hier pauzeerde Hilde. Waarschijnlijk zag ze op dit moment de ironie van haar voorstel in. 'Nou, dat leek me net iets voor jou. Nu je hier geen werk meer hebt en zo.'

Ik wilde het best proberen, echt waar, maar het lukte me niet om vriendelijk op haar idee in te gaan. 'Daar heb ik nou totaal geen behoefte aan,' reageerde ik bot. 'Een stel hippies, die zogenaamd biologisch verantwoord leven maar ondertussen de hele

dag high zijn van hun zelfgekweekte wiet. Waar zie je me voor aan, zeg.'

Hilde fronste. 'Ik kan me voorstellen dat je dat nu zegt. Maar denk er nog eens rustig over na. Wie weet zie je het over een week in een heel ander licht. De column mag ook over bredere onderwerpen gaan, je hoeft niet alleen over de commune te schrijven. Vertel hoe het is om als voormalig carrièrevrouw je ambities overboord te zetten en te genieten van het simpele leven. Een beetje zoals Paris Hilton en Nicole Ritchie in die vreselijk neppe serie, maar dan leuk, en permanent. Terug naar de natuur, terug naar jezelf, dat soort verhalen. En dan ook nog in België! Ik zie het al helemaal voor me.'

Ja, zij wel. Zij hoefde niet haar biezen te pakken, haar hachje was veiliggesteld. 'Nou, ik niet. Absoluut niet zelfs. Hoe durf je me dit eigenlijk voor te stellen? Eerst kom je met slecht nieuws en hoppa, dan doe je er nog een schepje bovenop. Alsof het niet pijnlijk genoeg is.'

'Het is een mooie kans. Jij was de eerste aan wie ik dacht én aan wie ik het vraag. Er zijn vast genoeg journalisten die het willen doen. Je hebt alle vrijheid om de stukjes naar eigen inzicht in te vullen en je foto komt er iedere week bij te staan. Columnisten van *Mariquita* krijgen de rest van hun carrière op een presenteerblaadje.'

'Goh,' snauwde ik, 'ik dacht dat mijn carrière hier juist eindigde.'

'Je weet best wat ik bedoel. Zo'n column opent deuren die anders potdicht blijven.'

'Dat weet ik. Maar eerlijk gezegd weet ik zoals het er nu uitziet niet eens of ik nog wel zin heb in een journalistieke carrière.' Terwijl ik dit zei, ging er een steek door mijn buik. Natuurlijk meende ik dat niet. Maar ik ging echt niet meteen alle vacaturesites afstruinen en met hangende pootjes op sollicitatiegesprek bij een of andere flutredactie, doen alsof ik zóóó graag voor ze wilde werken.

'Doe niet zo maf,' berispte Hilde me. 'Stella, jij bent voor dit werk gemaakt.'

'Blijkbaar denkt de uitgever daar anders over.'

‘Toe nou...’ Ze zuchtte. ‘Weet je wat? Als over twee maanden je contract afloopt, bespreken we dit nog een keer. Ik durf te wedden dat je tegen die tijd behoorlijk van gedachten veranderd bent.’

‘Ik durf te wedden dat ik hier tegen die tijd al niet meer rondloop. Hoeveel vakantie-uren heb ik nog staan?’

‘Pff. Dat weet ik niet zo uit mijn hoofd, hoor.’

‘Volgens mij zijn het er meer dan genoeg om de laatste twee maanden mee vrij te krijgen,’ zei ik. Waarschijnlijk zelfs meer, want met mijn geweldige werk had ik nooit de behoefte gehad om ertussenuit te knijpen. Het was nu ook bijna zomervakantie en ik zou eigenlijk maar een weekje vrij nemen. Elke dag was op de redactie sowieso een feest. Iemand, ik weet niet meer wie, had eens tegen me gezegd dat alleen zielenpieten met de verkeerde baan vakantie nodig hadden. Daarmee stemde ik volmondig in. Nu was dat allemaal voorbij en was ik de grootste zielenpiet, zonder baan. ‘Ik heb geen zin om hier mooi weer te spelen terwijl iedereen weet dat het over een paar weken afgelopen is. Dan vertrek ik liever meteen.’

‘Dat is je goed recht.’ Hilde knikte instemmend. Ze kon er niets tegen inbrengen, maar klonk teleurgesteld. Stiekem voelde dat erg lekker. Ze wilde echt niet dat ik wegging. Jammer genoeg was het niet aan haar om daar het laatste woord over te spreken. Het was haar van hogerhand opgelegd en nu moest ik vertrekken.

‘Zullen we vandaag dan maar beschouwen als mijn laatste werkdag?’ stelde ik voor. ‘Ik maak het interview met Johnny Depp af en draag verder al mijn werk netjes over aan Nora. Als er daarna nog vragen zijn, mag je me altijd bellen.’

‘Goed. Er zit niks anders op.’

‘Het spijt me,’ zei ik.

‘Geeft niet. Echt niet.’ Hilde kneep haar ogen samen om de opkomende tranen tegen te houden. ‘Weet je wat we doen? We organiseren een mega-afscheidsfeest, speciaal voor jou. Volgende week donderdag, vijf uur stipt. De meeste mensen zijn dan nog niet met vakantie. Ik zal ervoor zorgen dat je ons nooit kunt vergeten!’

‘Jullie vergeten zal ik sowieso niet,’ zei ik en wreef over haar

hand, die met een pen op het bureau speelde. Ze glimlachte door haar tranen heen naar me. Ik vluchtte de kamer uit omdat ik het anders ook niet droog zou houden. En tranen kon ik niet gebruiken als ik een goed interview wilde schrijven.

In de metro naar huis be kroop me een vaag, onbestemd gevoel. Ik had geen doel meer. Al jaren werkte ik naar een vast contract toe, om van daaruit hogerop te klimmen binnen de redactie en uiteindelijk binnen de uitgeverij. Dat pad hadden mijn grote voorbeelden bewandeld en ik was vastbesloten geweest in hun voetsporen te treden. En nu? In één klap was mijn toekomstplan verwoest. De vaste grond was met de botte bijl onder mijn voeten weggeslagen. Ik zweefde in het luchtledige. Ik was verloren.

Thuis aangekomen zakte ik lusteloos neer op de bank. Nu had ik mijn huisgenote, Michelle, nodig. Bij haar kon ik al mijn sores kwijt. Maar dat was pas na werktijd. Zij was nog lang niet thuis, zij had wél een baan. En wat voor een. Ze was zo'n hots-hot-accountant bij een multinational op de Zuidas. Ik begreep er niks van dat ze met mij in een appartement woonde en niet allang een van die zakenmannen bij zijn stropdas had gegrepen om samen een decadent leventje op te bouwen in Oud-Zuid. Michelle beweerde dat ze haar type nooit tegen zou komen in de zakenwereld. Of als ze uitging. Of als ze met vakantie was. Of waar dan ook. Wat haar type dan was, tja – dat wist inmiddels niemand meer. Ik geloofde dan ook niet dat ze het zelf helder voor ogen had.

Ik startte mijn laptop op en surfte naar Villamedia, de site waarop bijna alle vacatures in de media verschijnen. Op de homepage trof ik direct alweer een somber bericht aan over geplande ontslagen bij een groot mediaconcern. Daarbij werden alle niet-verlengde contracten nog niet eens meegeteld.

Moedeloos klikte ik door naar de vacaturepagina. Onder het kopje 'Kranten/Tijdschriften/Persbureaus' stonden slechts drie vacatures, waaronder twee in een gat ergens in een volgens mij zuidelijke uithoek van het land. Ik had geen zin ze op zoekplaats.nl in te voeren, het was toch te ver weg. Ik vroeg me af wanneer Amsterdam uit de gratie was geraakt voor vestigingen